

Пам'яті Романа Пащина (до 75-річчя від дня народження)

*То ж нехай будуть благословенні ті,
Що душу мають чисту
І віру у високе покликання людини,
Бо не бояться вони
Стати між молотом і ковадлом*

Р.Пащин, вчитель.

20 січня минає 75 років від дня народження Романа Прокоповича Пащина. Роман Пащин належав до творчих особистостей, які через життєві обставини не встигають повністю розкрити свій таланти. Однак слід, який залишила після себе ця унікальна людина, навечно закарбується в нашій пам'яті. Він був простою людиною, але разом з тим творчим учителем, відомим дослідником історії м. Галича, дослідником історії галицьких караїмів, краєзнавцем, художником, графіком, скульптором, талановитим журналістом, публіцистом, філософом, ліриком.

Народився Роман Прокопович Пащин 20 січня 1938 року в селі Підгороддя Рогатинського району. Як єдиний чоловік у домі (вирослав із матір'ю і двома сестрами), з юних літ навчився самостійно приймати рішення і піклуватися про інших.

Закінчив історичний факультет Станіславського учительського інституту. Працював учителем Блюдниківської середньої школи, завідувачем методичного кабінету, методистом Галицького районного відділу народної освіти. Роман Пащин був одним із ініціаторів заснування Галицької художньо-ремісничої школи (тепер Мала академія народних ремесел). З 1 серпня 1983р. до 5 квітня 2000 року був учителем історії Галицької ЗОШ І-ІІІ ст. №1.

Учитель-методист, творча особистість, майстер своєї справи – Роман Прокопович завжди прищеплював своїм учням низку загальнолюдських цінностей, виховував їх справжніми патріотами своєї землі. Працюючи вчителем Галицької ЗОШ І-ІІІ ступенів №1, був членом методичної ради закладу, щиро ділився набутим досвідом із колегами. Останній відкритий урок, який провів незадовго до смерті, присвятив улюбленій темі: «Любов, мир і зрада в житті Ярослава Осмомисла».

Як художника Р. Пащина полонило бажання знаходити прекрасне у людях і в світі, який їх оточував. Багата на величні події історія Галича так само стала джерелом натхнення для митця. Не маючи спеціальної освіти, самотужки опанував різні жанри малярства, створив неповторний авторський стиль. Р. Пащин – автор відомих портретів галицьких князів Володимирка Володаревича, Ярослава Осмомисла, історика Михайла Грушевського, діяча ЗУНР Дмитра Вітовського. Вражаючими є його роботи на релігійну тематику: графічні зображення Ісуса Христа, Богородиці, Святого Пантелеймона, Архистратига Михайла. Неперевершені за стилем виконання графічні роботи художника «Родовідне дерево Ростиславичів», «Галицька земля в епоху «Слова о полку Ігоревім», «Древній Галич», «Галки над Галичем». Заслужують окремої нашої уваги картини із філософським баченням людей в образі дерев.

Роман Пащин залишив нам свої книги «Земля Галицька», «Любов, мир і влада в житті Ярослава Осмомисла», незакінченим залишилось видання «Слово про сокола - князя», а також кілька десятків притч – філософських роздумів про сенс людського буття.

У березні 1990 р. в Івано-Франківському обласному краєзнавчому музеї експонувалася його персональна виставка «Люди і дерева», на якій було представлено понад 70 графічних та живописних творів.

Помер Р. П. Пащин 5 квітня 2000 року, похований у селі Залуква.

30 січня 2008 року у виставковій залі відділу фондів Національного заповідника «Давній Галич» відбулося відкриття виставки мистецьких робіт Романа Пащина, присвяченої 70-річчю від дня народження Митця. Заступник директора Галицької ЗОШ №1 І-ІІІ ступенів з навчально-виховної роботи Світлана Бат розповіла про Р.П. Пащина – вчителя історії, свого колишнього колегу по роботі, добру і чуйну людину. Своїми спогадами про товариша поділилася і колишній директор Залуквянської загальноосвітньої школи Микола Скаврінко. На відкритті виставки була присутня дружина галицького Митця – Стефа Федорівна Пащин. Вона щиро дякувала організаторам виставки за вшанування пам'яті її чоловіка.

Талант Романа Пащина багатогранний. Його живила любов до Галича, до Галичини. Саме через це постать Р. Пащина заслуговує не тільки на добру пам'ять, але й на постійну увагу для ознайомлення й опрацювання його доробку. Безперечно, і критики, і мистецтвознавці повинні сказати своє слово про цікаву особистість автора, проаналізувати його бачення світу, розкрити образне і смислове навантаження намальованого і написаного ним. Та й самі людські риси – доброта, чесність, милосердя, щирість заслуговують найкращих спогадів.

Якщо був учитель, значить мусять бути його учні, послідовники, які теж би мали сказати про нього своє тепле слово. Згадуючи його, ми бачимо людину, від якої віє душевною теплотою, щирістю і спокоєм. Таким він залишився у спогадах багатьох, хто його знав.

Якби не смерть, митець міг би ще створити чимало шедеврів, бо у творчої особистості задумів не бракує. Але навіть те, що залишив Роман Пащин, заслуговує на велику вдячність від нащадків, бо все це він робив не на славу собі, а на прославу того місця, яке дало йому крила для польоту від Опілля до Галича, а звідси – у небеса.

Хоча Роман Пащин був відомим у дослідницьких та мистецьких колах, у 1993 році став лауреатом премії імені Марійки Підгірянки, усе ж за життя його так і не пошанували. Приємний виняток становить хіба що вечір у його рідному селі на Рогатинщині, який відбувся у листопаді 1997 року. Тоді Романа Прокоповича вітали його земляки, котрі вперше для себе відкрили його великий і самобутній талант. Цьогоріч у Галицькій ЗОШ I-III ступенів № 1 передбачено вшанування 75-річчя з дня народження Романа Пащина. Адже у Галичі, якому відомий художник присвятив усе своє свідоме життя, є ще багато людей, які добре знали Романа Пащина, митця, якого вже немає серед нас. Але той слід, який залишив він на цій землі, спонукатиме нас згадувати про нього і через кілька десятиліть, бо цей чоловік знав, заради чого жив.

Притчі Романа Пащина

Р. Пащин СОН
АБО ПРИТЧА ПРО ЗАКАМ'ЯНІЛІ СЕРЦЯ
 Присвячується Вячеславу Чорноводу
 Болить серце, і так важко заснути.
 Коли ж зазирає вже втомлене тіло,
 то сніг трибожні музять душі долену.
 І сниться мені, що стоїть на розпутьті
 пень дерева якогось великого,
 чи то залишиш ідала, до самої землі обточенню.
 Все більше вшаную я те місце, що сниться мені.
 Розкину розрізнати людей, що стоять не порушено
 із застиглими словами на очах
 коло пам'ятника того Колишнього
 і моляться.
 Одеяка на них дорога.
 Лица їхні вимощені,
 і однакові криві на них –
 вмертві вщаданіє віри своїм.
 Нїди закамяніли вони,
 як отой іхній вожде повержений
 ще з тих добрих часів,
 коли були вони у землі тілі правителями.
 А дерева на нїх збоку лежуть повалена.
 І вже інші люди стоять като неї в задумі.
 І прокосяються по обличчях їхнім
 то і вилі розпушеності, то ненависті великої.
 Є і такі, що топчуть ідала без боязні
 на володарів колишніх із сміхом покаянним.
 А ж стою між дванама тими групами.
 І не сміюся мені.
 І люблю ту я стукіт серця свого розпушеного,
 і скривлені під ліною ліжкою мисиряне залізне
 у темній палаті.

Придивіться до людей в Крилосі, Галичі та інших селах. Загляньте старим дідам в очі, вже вицвілі, але повні життя голубі очі слов'ян. Не обминайте й глибоких темних очей жіночих. Споконвіків у цих очах віддзеркалювалась голубінь вод, золото сонця і земля рідна. І прочитаєте Ви в них історію країн. І побачите мудрого державця Ярослава Осмомисла, і натхненного автора «Слова о полку Ігоревім», і ніжну Ярославну.

Але помітите також підлість та зраду, дворушництво та захланність... Бо і це було в нашій історії, хоч як важко про таке говорити. І все-таки не думайте, що наші прадіди лиш виколювали один одному очі та вбивали брат брата.

Ми мали великих предків, і ми великий народ.

Тому так хочеться зняти втому і сум з очей земляків моїх з Крилоса, Галича, Підгороддя, Залужки, Рогатина...

Настав бо час витерти сльози, піт і кров – сліди багаторічного рабства, в якому жили ці люди і попередні покоління їхні.

Ходжу по високих берегах понад Дністром, Чвою та Луковою. Ходжу босим, щоб відчути тепло землі. В ясну погоду і в присмерку дивлюсь із широких долин за Дністром на контури оцих горбів. Хотілося б піднятися високо в небо, побачити цей куточок землі так, як оці дві галки, що кружляють над Замковою горою.

І в уяві бачу стародавнє місто на берегах великої річки, наш рідний Галич.

Думаю над тим, як нам треба берегти цю землю.

Як нам треба зрозуміти все, що залишили прапращади і передати внукам.

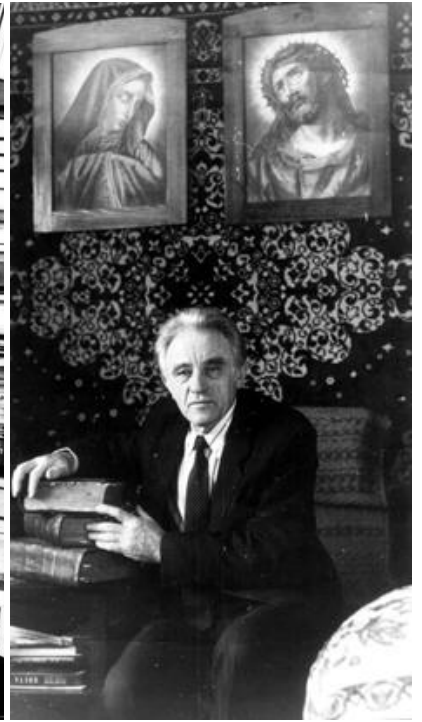
Бо в цій святій землі лежать кістки їхні. Бо все, що залишилось від минулого, діє на наші душі, робить їх чистішими.

Бо і ми, коли підемо в землю і станемо частиною оцих горбів, будемо впливати на своїх нащадків.

Графічні роботи Романа Пащина

Ми пам'ятаємо...

Упорядники: Марія Савчук, Петро Мороз

Використано матеріали з джерела: <http://davniyhalych.com.ua/novini/item/57-doslidnik-galicha>